

НАЦРТ - ЗАКОН ЗА ГРАДЕЊЕ, текст од октомври 2023

*со црвено се означени важни членови

Точка од Сублиматот (УО 41, Т 4-4 Сублимат на клучни забелешки и предлози од Комората.docx)	Член	Опис	Дополнително образложение
	член 1 став 1	Да се додаде терминологија на претпроектна документација со претфизибилити, физибилити студии (студии на оправданост)	Важно за проектите од државна важност - капиталните проекти(високо и нискоградба, инфраструктура) секогаш се изработува предфизибилити и физибилити студија (студии за оправданост), а претпроектната документација треба да биде дел од овие студии, преку кој се усвојува генералната концепција за проектот, вреднување на истиот и понатмошнта градаба.
	член 2 став 1	...градење на градбите, стручен надзор над градењето, работи за уредување на градежното земјиште... да се измени со: ...градење на градбите, стручен надзор над градењето, контрола на вградени материјали и набљудување над градбата.	оскултација или набљудување во тек на градба е значајна обврска кај некои типови на посложени објекти пр. брани, тунели итн.
	член 5 став 1 точка 13	да се замени со: зграда или објект во склоп на високоградба е градба по правило со кров и надворешни ѕидови, што е наменета за вршење на дејности и активности на човекот, за одгледување и чување на животни и билки, стока, опрема и производи, како и за вршење на сите видови на човекови производни и општествени дејности и активности	
	член 5 став 1 точка 14	да се додаде: ...притоа да се води сметка и за заштита на животната средина во сите фази на изведбата.	да се даде акцент на заштита на животната средина при изведба на објектите, организирање на градилиште, складирање на материјали, соодветна механизација која не произведува прекумерна бука и прашина, согласно техничките спецификации и методите на работа
	член 5 став 1 точка 14	да се замени со: изградба е процес на создавање на градба во кој спаѓаат стручните работи од изградбата како што се истражните, проектантските и ревидентските работи што се вршат пред добивањето акт за градење, заедно со градителските (изведувачките) работи што се вршат од формирањето на градилиште и отпочнувањето со градење, заедно со вршење надзор над изградба на објектот се до пуштањето на градбата во употреба	

	член 5 став 1 точка 16	По зборовите „телекомуникациска инфраструктура“, да се дополни со: ... „електрани, термоцентрали, хидроцентрали, брани, централи од обновливи извори на енергија“...	Овие видови на градби се инфраструктурни градби и сметаме дека е исправно да бидат дел од дефиницијата на поимот;
	член 5 став 1 точка 26	да се додаде: ...притоа да се води сметка и за заштита на животната средина,...	за ова постои проект за одржување на градбите со сите фази.
	член 5 став 1 - да се додаде нова точка	да се додаде како последователна точка: Што значи ФИДИК - за високоградба и нискоградба согласно член 121 подолу	
	член 5 став 1- да се додаде нова точка	да се додаде последователна точка: ... Заштита на животната средина - на сите објекти за намена и во сите фази , почнувајќи од студиите за оправданост (предфизибилити и физибилити), проектна документација, изведба, надзор , и одржување на објектот	
	член 5 точка 35	Да се прошири со дефиниција за реновирање/рехабилитација на градба: рехабилитација или поправка/реновирање на градба се градежни работи за одржување на градбата и се состојат во обновување и/или замена на елементите од градбата што се деградирани во текот на нивната употреба до степен кој не влијае на исполнување на барањето за носивост, со нови, односно усогласување на градбата со проектот според кој е изградена.	Терминот „реновирање“ не е опфатен во дефинициите на ЗГ; може да се смета дека тоа е „тековно одржување“ но сметаме дека е подобро да има поточна дефиница
	член 6 став 2	да се дополни со: Градби од високоградбата, односно ОБЈЕКТИ Високи конструкции, столбови, ојаци, силоси, кули, јарболи, Самостојни осматрачници, Скривници, Рекламна опрема висока дои над 10 m, мостови, надпатници, подпатници и други објекти кои спаѓат во доменот на конструкторство - Високоградба.	
	член 6 став 3	Се повторува дефиницијата на „зграда“ од погоре во Законот; да се избрише	
	член 6 став 3 и став 4	Да се допони дефиниција за високоградба јасно за сите објекти - бидејќи само зграда не е објект кој спаѓа во високоградаба	
	член 9 став 1	Да не се цитираат класите на намени, затоа што истите се дефинирани во ЗУП; при евентуална измена на ЗУП, ќе треба да се менува и ЗГ	
1.11 1.12	член 8 став 2	Списокот на градбите да стои само во Правилник, не во ЗГ	Класификацијата/Категоризацијата може да трпи измени по потреба

1.11 1.12	член 12	Списокот на градбите да стои само во Правилник, не во ЗГ	Класификацијата/Категоризацијата може да трпи измени по потреба
	член 12 став 3 точка 3	да се дополни со: 2. Настрешници, за чекање на јавен превоз	
	член 12 став 3 точка 5	да се избрише	Рекламни паноа, не се времени градби, бидејќи во спротивно ќе треба да се дефинира временски рок за поставување и одстранување на истите.
	член 13 став 1	Да се преиспита	дали треба да стои формулацијата „поединечни, изолирани и далечни градби“
	член 13 став 1 точка 8	Да се преиспита	Се остава простор за манипулација и градба без претходна изработка на локален урбанистички план, и како такви не ги опфаќаат обврските согласно минимални техничко технолошки услови за предвидениот вид на објектите кои треба да се градат
1.11 1.12	член 13 став 1 точка 1-15	Списокот на градбите да стои само во Правилник, не во ЗГ	Класификацијата/Категоризацијата може да трпи измени по потреба
	член 13 став 2	Да се преиспита	дали треба да стои формулацијата „самостојна слободностоечка и поединечна поставеност, оддалеченоста од населено место“
	член 14 став 4 и став 5	Да се преиспита	Категоризација според сложеноста мора да се усогласи со сите фази, во случајов е дадено ПАУШАЛНО толкување. Во однос на Градежно Конструктивен проект. - КАТЕГОРИЗАЦИЈАТА ВО ЦЕЛОСТ Е НЕПРИФАТЛИВА И НЕ Е СОГЛАСНО ЕВРОПСКИТЕ НОРМАТИВИ - ПРИМЕР Pravilnik_o_standardu_usluga_HKIG-4663 степенот на сложеност детално наведува за која дејност-фаза се работи и за каков вид на објекти - Мост Зграда, Тунел итн. - НОАI Германија детално разработува градби по вид, сложеност и се друго.
	член 16 став 1 точка 3	Заштитеност од пожари	Зошто во основни барања се наоѓаат експлозии и опасни материи??? Доколку се остават во основни барања тоа значи дека ќе мора да се имплементираат во секој проект што е сосема нелогично.
	член 18 став 1	7. губење на носивоста на тлото и др да се замени со: 7. слегање и губење на носивоста на тлото и др	Употребливоста на објектот може да биде загрозувана од прекумррни слегање, не само од достигнување на носивоста на тлото

	член 18 став 2	Да се преиспита	Во согласност со Правилникот за проектирање на градби, секоја градба има рок на експлоатација - јасно да се наведе сервисабилноста на објектот во временска рамка пример 50години за објекти од втора категорија згради.... итн - да се превземе од европската регулатива или наши претходни прописи.
	член 19	да се замени со: 2.да биде ограничено ширењето на чад и топлина кои се јавуваат при дојава на пожар во градбата	Преформулација на дел од членот за поголема јасност, зградата мора да биде проектирана и градена на таков начин што треба да ги задоволува сите потребни мерки за заштита од пожари:
	член 21	Да се додаде: ... „и лицата со оштетен вид или оштетен слух..“	
	член 23 став 1 точка 1	Да се преиспита	Во согласност со Правилникот за проектирање на градби, секоја градба има рок на експлоатација - јасно да се наведе сервисабилноста на објектот во временска рамка пример 50години за објекти од втора категорија згради.... итн - да се превземе од европската регулатива или наши претходни прописи.
	член 23 точка 3	да се додаде: ... после сигурност во случај на пожар и заштита на животната средина	
	член 24 став 1	поради губење на носивоста на тлото да се замени со: поради слегање или губење на носивоста на тлото	
	член 26 став 1	носивост односно функционалност да се измени со следното носивост и прифатливи деформации односно функционалност	употребливоста е условена и од прифатливите деформации покрај носивоста
	член 26 став 1	да се замени со: Инфраструктурата мора да биде проектирана и градена на таков начин што во случај на пожар, хаварија или природна катастрофа треба да обезбеди носивост односно функционалност долж трасата која ќе гарантира безбедност на корисниците, заштита на животната средина, како и нивно безбедно спасување и евакуација.	
	член 28-а (нов член)	Да се додаде нов член	формулација за отстапување од некои основните барања за градбата во случај на реконструкција или адаптација на градба запишана во Националниот регистар на културно наследство, со кои на лица со инвалидност им се овозможува непречен пристап, движење, престој и работа
	член 29 став 3	Да се додаде: ... „елаборат / техничка документација“	

	член 29 став 7	Да се корегира називот на Ценовникот: „Ценовникот за висината на минималиот надомест на инженерски услуги“	
	член 30 став 2	Да се дополни: ...„истражните работи“	
	член 30 став 5	Да се преиспита овој став	
	член 32 став 2	да се преиспита	Како може главен инженер ако е на пример архитект, да одговара за прописите на проектот за електротехника кога нема познавање од истите.
	член 32 став 3	да се преиспита	Има повеќе видови овластувања кои може да ги поседува едно лице
	член 32 став 3	Да се додаде: „По правило, Главен проектант за Згради е овластен Архитект, Главен проектант за Инфраструктура е овластен Градежен инженер.“	
	член 32 став 4	Да се преиспита	Одговорен проектант на Фаза (неможе да одговара Главен проектант кој не е стручен во својата област) - и сходно истото, ја има и одговорноста
	член 32 став 5	Да се преиспита	Ревидентот, а не Проектантот е тој кој треба да ги отклони евентуалните грешки во проектот. Не треба ревизијата да се исфрла од процесот за добивање на одобрение за градење, односно истата треба да биде задолжителна.
	член 33 став 3	Да се замени со: Ревидентот не може да врши ревизија на проектна документација за градба што во целина или во делови е изработена од истото физичко лице како проектант и/или од правното лице во кое е вработен или во кое има удел во сопственичката структура.	
	член 33 став 4	да се преиспита	Да се усогласи према член 32 став 4 - односно да биде исто како за проектирање
	член 33 став 4	Да се додаде: „По правило, Главен ревидент за Згради е овластен Архитект, Главен ревидент за Инфраструктура е овластен Градежен инженер“	

	член 34 став 4	да се замени со: Ревидентот е одговорен за законитоста на проектот и за евентуалните штети, настанати поради непочитување на должностите на ревидентот пропишани во овој закон.	Не може ревидентот да е солидарно одговорен со проектантот, особено што на ревидентот не му се достапни низа податоци, кои проектантот мора да ги увиде, како што се локацијата за градба, непосредните објекти до локацијата и нивната состојба, конфигурацијата на теренот, теренски и лабораториски испитувања за потреба во фаза на проектирање итн... Одговорноста е неминовна но не е солидарна.
	член 36 став 1 точка 8	да се замени со:да ги изведува градежните работи во градилиштето во согласност со прописите што ја регулираат заштитата на животната средина преку загадувањето на околината, бучавата и друго“	
	член 36 став 1 точка 4	Да се замени со: да води градежен дневник и градежна книга при изведувањето на градежните работи во електронска и/или во печатена форма	
	член 36 став 1 точка 10	Да се додаде нова точка 10 со формулација „Изведувачот е должен да го проучи проектот / елаборатот пред воведување на работа, и, доколку забележи недостатоци во проектот / елаборатот, должен е веднаш и неодложно да го извести за тоа Инвеститорот и Надзорот“	
	член 37 став 1	Да се додаде: „По правило, Инженер на градилиште односно раководител на работите за Згради е овластен Архитект, раководител на работите за Инфраструктура е овластен Градежен инженер“	
	Член 38 став 4	Да се замени со: Надзорен инженер не може да биде лице вработено во правното лице изведувач на градбата на која се врши надзор и/или во кое има удел во сопственичката структура.	
	член 37 став 5	да се дополни со нов член или став	За инженер на изведба нема член кој кажува дека треба да се поседува овластување
	член 38 став 1	Да се дополни со: „истражните работи“	
	член 38 став 1	стручен надзор на градењето да се измени со следното стручен надзор на истражните работи и градењето	Клучно е да има надзор и врз истражните работи како би биле сигурни дека се направени на точните локации и во соодветен обем

	член 39 став 2	Да се додаде: „По правило, Главен надзорен инженер за Згради е овластен Архитект, Главен надзорен инженерна за работите за Инфраструктура е овластен Градежен инженер.“	
	член 40 став 2	Да се замени со: Надзорниот инженер е одговорен за законитото и доверливо градење на градбата и за евентуалните штети што настанале во изведбата како последица од грешки настанати поради непочитување на должностите на надзорниот инженер пропишани во овој закон, освен во случаите кога таквите штети се настанати поради недостатоци од проектната документација или грешка на проектантот и ревидентот.	Како може надзорот да е солидарно одговорен со изведувачот кога нивните должности и обврски не се исти??? Одговорноста е неминовна но не е солидарна. Исто така со овој член има можност за непрофесионална работа на некоја од страните, особено во малите општини каде нема инспектори.
	член 40 став 9-11	Да се додадат нови ставови: „9. Изготви извештај за извршени работи за згради објекти/инфраструктура за кои не се издава одобрение/решение за градење 10. Да побара измени на проектна документација доколку истата има технички недостатоци и градбата не може да се изведе согласно пропишана правна регулатива, стандарди и прописи. 11. Да провери дали Инвеститорот изготвил Извештај за прво пуштање во работа согласно Закон за техничка инспекција доколку објектот/инсталациите/процесот се под надлежност на тој закон“	
	член 43 став 3 МНОГУ ВАЖНО!	Да се дополни со: сите струки за кои Комората издава овластувања согласно Статутот на Комората и да се остави простор за евентуално нови овластувања	
	член 43 став 5	да се дополни: ...и за останатите одделенија, за кои се издаваат овластувања“	
	член 43 став 1	архитектонската струка ја води изградбата на зградите да се измени со следното: архитектонската или градежната струка ја води изградбата на зградите и инфраструктурите	Логично е двете главни струки да можат подеднакво да учествуваат за згради и за инфраструктура, архитектонска и градежна струка.
	член 43 став 1	Основни струки во смисла на овој закон, што ги вршат работите на изградбата за сите видови на градби уредени со овој закон, освен за техничко-технолошките градби, се архитектонската и градежната струка, при што архитектонската и градежната струка ја водат изградбата на зградите и изградбата на градежните инфраструктури. Градежната струка ја сочинуваат инженери од стручните области градежни конструкции, транспортни инфраструктури (патишта и железници) и хидротехника.	Како е можно градежната струка да не може да ја води изградбата на зградите? Исто така постојат објекти во високоградбата каде архитектонската струка не е водечка, каде другите фази се посложени и побемни. Овој член е неправедно ограничувачки кон другите струки, а е во полза на архитектонската. Архитектонската и градежната струка можат да водат работи за изведба на сите видови на градба за згради и инфраструктура

член 43 став 4	За вршењето на работите од изградбата како одговорни инженери потписници на техничката документација и процесите на изградбата, инженерите од архитектонската, градежната, машинската и електротехничката струка мораат да имаат стручно овластување. да се измени со: За вршењето на работите од изградбата како одговорни инженери потписници на техничката документација и процесите на изградбата, инженерите од сите инженерски струки мораат да имаат соодветно стручно овластување.	Ова мислам дека е веќе апсолвирана тема за овластувањата кои и до сега постојат за сите инженерски струки, со неа ќе се обезбеди квалитет на проектната документација и градбата
член 43 став 5	струки не мораат да имаат стручно овластување да се замени со: струки мораат да имаат стручно овластување	
член 43 став 6 МНОГУ ВАЖНО!	да се замени со: За вршењето на работите од изградбата како изработувачи на студии, елаборати, проекти и претпроекти во рамки на истражните и претпроектните работи или во фазите на испитување од членот 42 став (1) точки 1 и 8 од овој закон, доколку тоа не е пропишано со посебен закон, стручњациите од инженерските и неинженерските струки мораат да имаат стручно овластување, при што соодветното високо образование и професионално работно искуство е задолжително.	Со ова се дерегулира работата на инженерската фела која не припаѓа на градежната, машинската, електро и архитектонската струка.
член 44 став 1 точка 6	Да се замени со: 6.изработување на дел од елаборатите за енергетска ефикасност за градбите за кои архитектонската струка е овластена да ги проектира, елаборати и проекти за заштита од пожари, експлозии и опасни материи, елаборати за заштита на животна средина за објекти кои архитектонската струка е овластена да ги проектира, изработка на проекти, елаборати и испитувања што се неопходни за комплетирање и веродостојност на проектите од основните струки согласно овој закон, од областите како што се: пејсажна архитектура, заштита и конзервација на културното наследство, влијанија на животната средина, противпожарна заштита, заштита при работа и други.	
член 44 став 2	да се замени со: Задачите на градежната струка во вршењето на работите од проектирање и ревизија на проектите се вршат со совпаѓање на видот на градбата и проектот со потесната област на струката или стекнатото искуство со работењето, односно со градежното конструкторство, транспортната инфраструктура или хидротехниката.	Има многу колеги кои имаат по 25-35 години искуство во област која не ја имаат со дипломирањето.

	член 44 став 2 точка 10	да се замени со: 10.изработување на дел од елаборатите за енергетска ефикасност за градбите за кои градежната струка е овластена да ги проектира, елаборати и проекти за заштита од пожари, експлозии и опасни материи, елаборати за заштита на животна средина за објекти кои градежната струка е овластена да ги проектира, изработка на проекти, елаборати и испитувања што се неопходни за комплетирање и веродостојност на проектите од основните струки согласно овој закон, од областите како што се: пејсажна архитектура, заштита и конзервација на културното наследство, влијанија на животната средина, противпожарна заштита, заштита при работа и други.	
	член 44 став 3 точка 10	да се замени со: 7.изработување на дел од елаборатите за енергетска ефикасност за градбите за кои машинската струка е овластена да ги проектира, елаборати и проекти за заштита од пожари, експлозии и опасни материи, елаборати за заштита на животна средина за објекти кои машинската струка е овластена да ги проектира, изработка на проекти, елаборати и испитувања што се неопходни за комплетирање и веродостојност на проектите од основните струки согласно овој закон, од областите како што се: пејсажна архитектура, заштита и конзервација на културното наследство, влијанија на животната средина, противпожарна заштита, заштита при работа и други.	
	член 44 став 4 точка 8	да се замени со: 8.изработување на дел од елаборатите за енергетска ефикасност за градбите за кои електротехничката струка е овластена да ги проектира, елаборати и проекти за заштита од пожари, експлозии и опасни материи, елаборати за заштита на животна средина за објекти кои електротехничката струка е овластена да ги проектира, изработка на проекти, елаборати и испитувања што се неопходни за комплетирање и веродостојност на проектите од основните струки согласно овој закон, од областите како што се: пејсажна архитектура, заштита и конзервација на културното наследство, влијанија на животната средина, противпожарна заштита, заштита при работа и други.	

член 44 став 5	(5) Задачи на другите инженерски и неинженерски струки во вршењето на работите на проектирањето и ревизијата на проектите се: 1. изработка на проекти, елаборати и испитувања што се неопходни за комплетирање и веродостојност на проектите од основните струки согласно овој закон, од областите како што се: геодезија, геотехника, сеизмика, сообраќај, технологија, пејсажна архитектура, заштита и конзервација на културното наследство, влијанија на животната средина, противпожарна заштита, заштита при работа и други 2. утврдување на исполнувањето на основните барања односно изведување на докази за исполнувањето на барањата согласно посебни прописи 3. нострификација на останатите проекти и елаборати, доколку се дел од основите проекти. Да се замени со Задачи на СИТЕ инженерски струки кои имаат овластувања за вршењето на работите на проектирањето и ревизијата на проектите се: 1. изработка на проекти, елаборати и испитувања што се неопходни за комплетирање и веродостојност на проектите од основните струки согласно овој закон, од областите како што се: геодезија, геотехника, сеизмика, сообраќај, технологија, ППЗ, заштита при работа и влијание на животната средина 2. утврдување на исполнувањето на основните барања односно изведување на докази за исполнувањето на барањата согласно посебни прописи 3. нострификација на останатите проекти и елаборати, доколку се дел од основите проекти.	
член 44 став 5 точка 1	да се замени со: ...влијанија на животна средина во заштита на животна средина...	
член 45 став 1	Да се набројат и нагласат сите струки за кои се добиваат овластувања за проектирање	
член 45 став 2	да се преиспита	Овој став е многу конфузен. Архитектонската струка според ова може да врши компетент надзор?? Само архитект може да биде главен надзор над објекти од високоградба? (ако се мисли на ова, зошто да не би можел и градежен инженер да биде главен надзор на објект на високоградба??).
член 45 став 5	да се додаде став: (5) Геотехничката струка врши стручен надзор над градењето на оние конструкции и зафати за кои е согласно овој закон овластена да ги проектира.	Само за објектите од инфраструктурата чија стручна област ја покрива оваа струка
член 46	да се преиспита	Зошто за управување со градење би имало поделба по струки ?
член 46 став	да се нагласат сите овластувања што ги издава Комората	

	член 46 став 1	градежната, машинската да се измени со: градежната, геотехничката, машинската	Значајно е сите инженерски струки да имаат еднаков третман во ЗГ и одговорност во нивниот делокруг
	член 47 став 1	градежната, машинската да се измени со: градежната, геотехничката, машинската	Значајно е сите инженерски струки да имаат еднаков третман во ЗГ и одговорност во нивниот делокруг
	член 47 став 1 и 2 и 4	да се нагласат сите овластувања што ги издава Комората	
	член 47 став 2	градежната, машинската да се измени со: градежната, геотехничката, машинската	Значајно е сите инженерски струки да имаат еднаков третман во ЗГ и одговорност во нивниот делокруг
	член 47 став 2	да се замени со: (2) За проектирање на градбите од повисок степен на сложеност треба да се има овластување за проектирање А, а за проектирање на градбите од понизок степен на сложеност треба да се има овластување за проектирање Б, за сите соодветни струки поединечно. Имателите на овластувањето А можат да ги вршат и стручните работи од проектирање на градбите од понизок степен на сложеност за коишто е потребно овластувањето Б. За да се здобијат со соодветно овластување А за проектирање, инженерите од архитектонската, градежната, машинската и електротехничката струка треба да имаат повеќе од 3 години професионално искуство и да имаат учествувало во изработката на најмалку 5 проекти за градби од соодветниот степен на сложеност. За да се здобијат со соодветно овластување Б за проектирање, инженерите од архитектонската, градежната, машинската и електротехничката струка треба да имаат повеќе од 2 години професионално искуство и да имаат учествувало во изработката на најмалку 5 проекти за градби од соодветниот степен на сложеност.	
	член 47 став 4	да се замени со: За да ги вршат стручните работи на главен проектант инженерите од архитектонската, градежната, машинската и електротехничката струка треба соодветното овластување за проектирање од став (1) и (2) од овој член да го поседуваат повеќе од 3 години, заедно со соодветното професионално искуство и резултати во работата	Предолг рок е за главен инженер за проектирање да се бара мин. 8 год. работно искуство. Вакво решение води кон криза, односно кон продлабочување на веќе постоечката криза на недостиг на овластен инженерски кадар.

1,7	член 47 став -5-6	Да се додадат нови ставови: (5) Издадените овластувања за проектирање, ревизија, изведба и надзор се ставаат во мирување доколку архитектот/инженерот е вработен во органите на државна управа задолжени за уредување на просторот. (6) Вработените во органите на државна управа задолжени за уредување на просторот треба да имаат посебни овластувања издадени од Комората на основа на претходен положен посебен стручен испит за работа во тој орган. (нов став) Вработените во органите на државна управа и јавните претпријатија треба да имаат посебни овластувања издадени од Комората на основа на претходен положен посебен стручен испит за работа во тој орган.на основ на работните задачи кои што таму треба да ги извршува.	
	член 48 нов став 1	да се нагласи стручната ревизија за животна средина на кој начин ќе се спроведува и од која институција бидејќи министерството издава потврди за полжен стучен испит, а Комората за ревизија.	
	член 48 став 1 и став 2	градежната, машинската да се измени со: градежната, геотехничката, машинската	Значајно е сите инженерски струки да имаат еднаков третман во ЗГ и одговорност во нивниот делокруг
	член 48 став 2	да се замени со: За да се здобијат со овластување за ревизија на проектите Б за градбите од понизок степен на сложеност, инженерите од архитектонската, градежната, машинската и електротехничката струка треба овластувањето за проектирање Б да го поседуваат повеќе од 2 години, заедно со соодветното професионално искуство и да имаат учествувано во изработката на најмалку 5 стручни ревизии за проекти за градби од соодветниот степен на сложеност.	
	член 48 став 3	да се замени со: За да се здобијат со овластување за ревизија на проектите А за градбите од повисок степен на сложеност, овластените инженери треба овластувањето за проектирање А да го поседуваат повеќе од 3 години, заедно со соодветното професионално искуство и да имаат учествувано во изработката на најмалку 5 стручни ревизии за проекти за градби од повисок степен на сложеност.	
	член 48 став 1 и 2	да се нагласат сите овластувања што ги издава Комората	

	член 48 став 4	да се замени со: За да ги вршат стручните работи на главен ревидент за градбите од повисок степен на сложеност, инженерите од архитектонската, градежната, машинската и електротехничката струка треба овластувањето за ревизија А да го поседуваат повеќе од 3 години, заедно со соодветното професионално искуство и резултати во работата, а за да ги вршат стручните работи на главен ревидент за градбите од понизок степен на сложеност, треба овластувањето за ревизија Б да го поседуваат повеќе од 2 години, заедно со соодветното професионално искуство и резултати во работата	Предолг рок е за главен инженер за ревизија да се бара мин. 10 год. работно искуство. Вакво решение води кон криза, односно кон продлабочување на веќе постоечката криза на недостиг на овластен инженерски кадар.
	член 49 став 1 и 2	да се нагласат сите овластувања што ги издава Комората	
	Член 49 да се додаде нов став 2	Да се додаде нов став (2): За вршење на стручен надзор на градбите од повисок степен на сложеност треба да се има овластување за стручен надзор А, а за вршење на стручен надзор на градбите од понизок степен на сложеност треба да се има овластување за стручен надзор Б, за сите соодветни струки поединечно. Имателите на овластувањето А можат да ги вршат и стручен надзор на градбите од понизок степен на сложеност за коишто е потребно овластувањето Б.	
	член 49 став 1 и став 2	градежната, машинската да се измени со: градежната, геотехничката, машинската	Значајно е сите инженерски струки да имаат еднаков третман во ЗГ и одговорност во нивниот делокруг
	член 49 став 2	да се замени со: За да се здобијат со соодветно овластување за стручен надзор на градењето инженерите од архитектонската, градежната, машинската и електротехничката струка треба соодветното овластување за проектирање да го поседуваат повеќе од 2 години, односно за да се здобијат со овластување за стручен надзор Б треба да го поседуваат овластувањето за проектирање Б или за градење Б, а за да се здобијат со овластување за стручен надзор А треба да го поседуваат овластувањето за проектирање А или за градење А, заедно со соодветното професионално искуство и да имаат учествувано во стручен надзор или изградба на најмалку 5 градби од соодветниот степен на сложеност.	Овластување за градење се вади и со 180 кредити и не може да биде услов за надзор. Треба да се проформулира членот.
	член 49 став 3	За да ги вршат стручните работи на главен надзорен инженер, инженерите од архитектонската, градежната, машинската и електротехничката струка треба соодветното овластување за стручен надзор од став 1 и 2 од овој член да го поседуваат повеќе од 3 години, заедно со соодветното професионално искуство и резултати во работата.	Предолг рок е за главен инженер за надзор да се бара мин. 8 год. работно искуство. Вакво решение води кон криза, односно кон продлабочување на веќе постоечката криза на недостиг на овластен инженерски кадар.

	член 50 став 1, став 3	градежната, машинската да се измени со следното градежната, геотехничката, машинската	Значајно е сите инженерски струки да имаат еднаков третман во ЗГ и одговорност во нивниот делокруг
	член 50 став 3	да се замени со: За да се здобијат со соодветно овластување за градење, инженерите од архитектонската, градежната, машинската и електротехничката струка треба да имаат повеќе од 2 години професионално искуство и да имаат учествувало во изведбата на најмалку 3 градби од соодветниот степен на сложеност.	
	член 50 став 4	да се замени со: За да ги вршат стручните работи од градење во својство на главен инженер на градилиште, инженерите од архитектонската, градежната, машинската и електротехничката струка соодветното овластување за градење од соодветната струка треба да го имаат повеќе од 3 години, заедно со соодветното професионално искуство и резултати во работата.	Предолг рок е за главен инженер на градилиште да се бара мин. 8 год. работно искуство. Вакво решение води кон криза, односно кон продлабочување на веќе постоечката криза на недостиг на овластен инженерски кадар.
	член 51	Условите за добивање овластувања во член 51, не соодветствуваат со условите од член 47, 48, 49 и 50. Да се усогласат.	
	член 51 став 1	градежна, машинска да се измени со: градежната, геотехничката, машинската	Значајно е сите инженерски струки да имаат еднаков третман во ЗГ и одговорност во нивниот делокруг
	член 51 став 1 точка 1	да се дополни	Треба да има можност дипломирани инженери со 240 кредити, како и студентите со стари програми од 5 години студии, да имаат можност да земат овластување А и Б, имајќи предвид дека во земјата до 2018 во градежен факултет имаше систем со дипломирање 240кредити и има многу дипломирани до овој степен.
	член 51 став 1 точка 2	да се дополни	Да се нагласи од што плус 2 години

	член 51 став 2	да се замени со: (2) Овластување за градење А и Б може да добијат и лица што ги исполнуваат следните услови: 1. Да имаат завршено додипломско високо образование VI степен од соодветната инженерска струка – архитектонска, градежна, машинска или електротехничка, со еквиваленција од минимум 180 кредити по ЕКТС системот, 2. Да имаат работно искуство во соодветните стручни работи за градби од соодветниот степен на сложеност за коишто бараат овластување од најмалку 2 години, и да учествувале во градењето на најмалку 3 градби од соодветниот степен на сложеност за дипломирани инженери со 240 кредити, како и студентите со стари програми од 5 години студии и 300 кредити по ЕКТС системот 3. Да имаат работно искуство во соодветните стручни работи за градби од соодветниот степен на сложеност за коишто бараат овластување од најмалку 5 години, и да учествувале во градењето на најмалку 5 градби од соодветниот степен на сложеност за дипломирани инженери со 180 кредити по ЕКТС системот 4. Да го положиле стручниот испит	
	член 51 точка 1.1	да се провери VII А степен или VII 1 и да се нагласат сите струки согласно и овластувањата што ги издава Комората	
1.1	член 51	Да се додадат сообраќајна, геодетска, геотехничка струка во услови за добивање на овластувања	
	член 51	Помеѓу став (1) и став (2), да се допушти: Овластувањето за проектирање Б може да го добијат и лица што ги исполнуваат следните услови: 1. Да имаат завршено додипломско високо образование VI степен од соодветната инженерска струка – архитектонска, градежна, геотехничка, машинска или електротехничка, со еквиваленција од 180 кредити по ЕКТС системот 2. Да имаат работно искуство од најмалку седум години и професионални резултати во соодветните стручни работи односно да учествувале во проектирањето (и изработка на елаборати) на најмалку седум градби од понизок степен на сложеност за коишто бараат овластување, 3. Да го положиле стручниот испит.	
	член 51 став 1 точка 2	Искуство за Овластување А, да се зголеми од 2 на 5 години	
	член 51 став 2 точка 1	да се нагласат сите овластувања	

	член 51 став 3	Да се замени со:: (3) Овластување за градење Б може да добијат и лица што ги исполнуваат следните услови: 1. Да имаат завршено додипломско високо образование VI степен од соодветната инженерска струка – архитектонска, градежна, машинска или електротехничка, со еквиваленција од 180 кредити по ЕКТС системот, 2. Да имаат работно искуство во соодветните стручни работи за градби од соодветниот степен на сложеност за коишто бараат овластување од најмалку 5 години, и да учествувале во градењето на најмалку 5 градби од соодветниот степен на сложеност 3. Да го положили стручниот испит.	
	член 52 став 3	да се преиспита	На мнение сме дека Законот ќе ја задржи својата прецизност (како во член 58 став 2 алинеа 2), а воедно и бараме, во членовите 43 до 50, или во член 52 став 3, јасно се наведе дека Овластувањата се издаваат според образованието по насоки или, специјалности.
	член 51 став 2, став 4	градежна, машинска да се измени со: градежната, геотехничката, машинската	Значајно е сите инженерски струки да имаат еднаков третман во ЗГ и одговорност во нивниот делокруг
	член 52 точка 3	да се нагласат сите овластувања	
	член 52 став 6 МНОГУ ВАЖНО!	да се замени со: Овластувањата за проектирање, ревизија, градење и надзор се издаваат на определено и не можат да се пренесуваат на друго лице.	
	член 52 став 9	Да се додаде условот „пензионирање“	
	член 54 став 1	градежна, машинска да се измени со: градежна, геотехничка, машинска	Значајно е сите инженерски струки да имаат еднаков третман во ЗГ и одговорност во нивниот делокруг

	член 54 став 1	Стручниот испит што е услов за стекнување со овластувањата за проектирање, ревизија, градење и надзор, го полагаат инженерите од основните и другите струки кои имаат завршено соодветно високо образование VIIA степен од соодветната инженерска струка – архитектонска, градежна, машинска или електротехничка, со еквиваленција од 300 кредити по ЕКТС системот, како и дипломирани инженери со 240 кредити, како и студентите со стари програми од 5 години студии, и имаат најмалку две години професионално искуство во областа, а за лицата од член 51 став (2) условот е да имаат 180 кредити по ЕКТС системот и пет години професионално искуство во областа.	
	член 54 точка 1	да се нагласат сите овластувања	
	член 54 став 4	да се замени со: Стручниот испит се полага пред комисија составена од три члена што ја одредува Комората за секоја од соодветните струки, која се состои од овластени инженери со повеќе од 10 години професионално искуство.	Доволно е комисија од три члена, пошто комисија со повеќе членови значи поголем трошок за апликантите.
	член 55 точка 2	да се преиспита	Да се провери како ќе се докаже колку и кои инженери се потребни. Да се провери дали можеби правното лице работи на неколку проекти со различна сложеност и различни инженери
	член 55 став 2	да се замени со: да има вработено најмалку еден овластен инженер на полно работно време за секој вид на работи од изградбата, од секоја од соодветните струки и за градби од соодветен степен на сложеност, за кој планира да ги обавува или да ангажира инженер со договор за професионална соработка за секој вид на работи од изградбата, од секоја од соодветните струки и за градби од соодветен степен на сложеност,	Знаејќи го дефицитот на инженери, посебно од електро и машинската струка, оваа мерка има поголема веројатност да влијае негативно врз процесите на изградба. Исто со овој член се фаворизираат неколку големи фирми, во однос на помалите, односно се монополизира пазарот. Зошто да не може лиценцирано правно лице да склучи договор со физичко лице кое поседува соодветно овластување и така да се овозможи дејност на правното лице на кое му недостига одреден тип на инженерски кадар, или некое слично решение. Проектантот, ревидентот, надзорот и инженерот на градилиште во овој закон се физички лица кои поседуваат соодветни овластувања и со ставот во овој член им се крши уставното и законското право да работат како физички лица, односно да бидат ангажирани како физички лица со професионални договори. Правното лице да може да потпише проект, ревизија, надзорен извештај, градежна книга само за структурата која ја има вработено. Доста се ценат референците на правните лица, треба да се ценат референците на физичките лица, кои ако променат фирма, референцата си ја земаат со себе.

	член 55 став 3	Се брише.	Знаејќи го дефицитот на инженери, посебно од електро и машинската струка, оваа мерка има поголема веројатност да влијае негативно врз процесите на изградба. Исто со овој член се фаворизираат неколку големи фирми, во однос на помалите, односно се монополизира пазарот. Зошто да не може лиценцирано правно лице да склучи договор со физичко лице кое поседува соодветно овластување и така да се овозможи дејност на правното лице на кое му недостига одреден тип на инженерски кадар, или некое слично решение. Проектантот, ревидентот, надзорот и инженерот на градилиште во овој закон се физички лица кои поседуваат соодветни овластувања и со ставот во овој член им се крши уставното и законското право да работат како физички лица, односно да бидат ангажирани како физички лица со професионални договори. Овој став е исто така контроверзен, бидејќи толкувањето на овој член - став може да се толкува како сака. Овој член треба да се избрише и не треба да има можност правните лица да му дават лиценци на другите правни лица со договор, ова е не логички и ќе се злоупотреба многу.
1.5	член 56 став 1	Обврската за издавање на Лиценци да се префрли на КОАИ	Растоварување на МТВ, зголемени овластувања на КОАИ, но и во контекст на одземање на Лиценци во случај на дисциплинска постапка (на пример за непочитување на Ценовник/Тарифник), и во контекст на пристап на КОАИ во е-одобрение за проверка на, меѓу другото, важност на лиценци / овластувања
	член 56 став 2		во овој член условите за добивање на лиценца Б се драстично намалени во однос на претходниот закон. Која е потребата и логиката да се подигаат критериумите за добивање овластувања и да се бара за вршење основна дејност вработување на инженери од сите профили, а за добивање лиценца да се постават најниски критериуми. Лиценците за проектирање, надзор, ревизија, изведба треба да имат посебни/различни услови во зависност која лиценца се бара. Нема логика да се зема лиценца за изведба (А или Б) само со еден овластен инженер вработен и да нема други услови како број на вработени, механизација и други. Постоечкиот закон убаво ги дефинира зависно која Лиценца се поседува, го бара минимумот на вработени - инженери, работници, механизација.

член 56 став 2 став 2	да се замени со: 2) За да му биде издадена лиценца Б за работите од ставот (1) на овој член, правното лице мора да ги исполнува следните услови: 1. да биде регистрирано како трговско-услужно друштво за вршење на конкретната дејност наведена според Националната класификација на дејности за која ја бара лиценцата, или да биде наведена Општа бизнис клаузула 2. да има вработено најмалку два инженери, од кои во редовен работен однос на полно работно време најмалку еден овластен инженер што поседува овластување Б за вршење на работите за коишто се бара лиценцата.	во овој член условите за добивање на лиценца Б се драстично намалени во однос на претходниот закон. Која е потребата и логиката да се подигаат критериумите за добивање овластувања и да се бара за вршење основна дејност вработување на инженери од сите профили, а за добивање лиценца да се постават најниски критериуми. Лиценците за проектирање, надзор, ревизија, изведба треба да имат посебни/различни услови во зависност која лиценца се бара. Нема логика да се зема лиценца за изведба (А или Б) само со еден овластен инженер вработен и да нема други услови како број на вработени, механизација и други. Постоечкиот закон убаво ги дефинира зависно која Лиценца се поседува, го бара минимумот на вработени - инженери, работници, механизација.
член 56 став 2 став 3	да се замени со: (3) За да му биде издадена лиценца А за работите од ставот (1) на овој член, правното лице мора да ги исполнува следните услови: 1. да биде регистрирано како трговско-услужно друштво за вршење на конкретната дејност наведена според Националната класификација на дејности за која ја бара лиценцата, или да биде наведена Општа бизнис клаузула 2. да има вработено најмалку три инженери, од кои во редовен работен однос на полно работно време најмалку еден овластен инженер што поседува овластување А за вршење на работите за коишто се бара лиценцата.	во овој член условите за добивање на лиценца А се драстично намалени во однос на претходниот закон. Која е потребата и логиката да се подигаат критериумите за добивање овластувања и да се бара за вршење основна дејност вработување на инженери од сите профили, а за добивање лиценца да се постават најниски критериуми.
член 56 став 3	(3) За да му биде издадена лиценца А за работите од ставот (1) на овој член, правното лице мора да ги исполнува следните услови: 1. да биде регистрирано за вршење на конкретната дејност наведена според Националната класификација на дејности за која ја бара лиценцата 2. да има вработено во редовен работен однос најмалку четири овластени инженери од кои два што поседуваат овластување А за вршење на работите за коишто се бара лиценцата.	во овој член условите за добивање на лиценца А се драстично намалени во однос на претходниот закон. Која е потребата и логиката да се подигаат критериумите за добивање овластувања и да се бара за вршење основна дејност вработување на инженери од сите профили, а за добивање лиценца да се постават најниски критериуми.
член 56 став 4	Да се преиспита ставот од аспект на монопол на одредени субјекти	
член 57 став 6 точка 5	зборот „банкрот“ да се замени со зборот „ликвидација“	Согласно позитивните законски прописи правно лице во Република Северна Македонија може да биде во стечај или ликвидација

	член 58 став 4	Овој член треба да е поедноставен, не може да фаворизираме некои институции. Или треба да стои како став дека вработените во тие институции немаат право на овластување, т.е. да им се земе правото на градење, проектирање, ревизија и надзор. Пошто со овој став се прави монопол на некоја институција, која пак има вработени со овластувања. Затоа треба да се стави простор за да посетјат повеќе институции за добивање на лиценца за посебна стручна ревизија за сеизмичка опторност, за да не имаме монопол на една институција	
	член 58 став 6	Да се додаде нов став 6 кој гласи: (б) По исклучок на став 2 и 3 од овој член, може да се издаде Лиценца за вршење на Ревизија над проектна документација И на наставно научна или образовна институција	
1.5	член 57 став 3	Обврската за водење на регистар на Лиценци да се префрли на КОАИ	Растоварување на МТВ, зголемени овластувања на КОАИ, но и во контекст на одземање на Лиценци во случај на дисциплинска постапка (на пример за непочитување на Ценовник/Тарифник), и во контекст на пристап на КОАИ во е-одобрение за проверка на, меѓу другото, важност на лиценци / овластувања
	член 58 став 2	Да се преиспита во целост од аспект на монопол	
	член 59 став од 1 до 5	да се нагласат сите овластувања што ги издава Комората	
	член 60	коментар	По примерот на Европските земји, Лице кое сака да добие работна дозвола во Р.С.М. И со тоа признавање на овластувањето за работа во Р.С.М. Треба да има пред се договор за работа со Правно лице регистрирано во Р.С.:М., да направи нострификација на диплома во Р.С.М., да обезбеди сертификат - уверение за положен официјален јазик во Р.С.М., и за задржување на работната дозвола, неможе да менува работно место во минимум период од 2,5 години, (освен во случај на недостиг на работа или стечај на фирма) каде што се менува работно место. Стекнување на право на работна виза или дозвола со право на самостојно работење е после период од минимум 3 години од денот на започнување со работа без прекин од почетниот период.
	член 60 став 1 МНОГУ ВАЖНО!	да се замени со: Странско правно лице или негова подружница регистрирана во Република Северна Македонија може во Републиката да ги врши работите на проектирање и изведување пропишани со овој закон, доколку добие потврда за вршење на наведените работи од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа за уредување на просторот. Проектот мора да е ревидиран од правно лице во државата, и надзорот на изведените работи да го врши правно лице од државата.	Мора фирма од државата да го ревидира проектот, и да го врши надзорот.

	член 60 став 2 МНОГУ ВАЖНО!	да се замени со: За добивање на потврда од ставот (1) на овој член, правното лице од држава која е членка на Европската унија треба да достави барање и докази со кои се потврдува дека во земјата во која има седиште лицето е регистрирано за вршење на соодветната дејност и дека ги исполнува законските услови за вршење на соодветните работи за видот на градбата за кои бара потврда и треба да достави и податоци дека овластените инженери што се вработени кај него имаат овластување од соодветната област и за соодветниот вид на градби односно за соодветниот степен на сложеност на градбите, како и листа на извршени работи што соодветствува со оние што со овој закон се уредени за домашните физички лица.	Зошто да има поделба помеѓу лица од ЕУ и лица надвор од ЕУ
1.9 1.10	член 60 став 2 МНОГУ ВАЖНО!	Да се дополни со одредби во смисла: А) На странско физичко лице: - Да не се издава овластување за ревизија и проектирање - Да полага стручен испит Б) Правните странски лица да имаат обврска да вработат најмалку еден резидент инженер на полно работно време да важат условите за вработен инженер исто како и во локалните фирми	
	член 60 став 3 МНОГУ ВАЖНО!	да важат условите за вработен инженер исто како и во локалните фирми	
	член 60 став 5 МНОГУ ВАЖНО!	да се додаде - познавање на македонскиот јазик	
	член 61 став 5,6 и 7	Да се преформулира: Сите проекти за сите фази што служат за градење на згради се изработуваат врз основа на стандардите и нормативите за проектирање на згради што министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот или релевантниот државен орган, ги пропишува во подзаконски акти во кој се содржани стандарди и нормативи за проектирање на различни видови на згради, како и други просторни, функционални и технички аспекти релевантни за проектирањето на згради.	
	член 61 став 4 точка 5	Да се додаде точка „5. Друго“	
	член 62 став 2	Да се избрише	

1.2	член 62 став 5 МНОГУ ВАЖНО!	Да се додаде нов став 5 со формулација: „Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот, пропишува кои проекти / елаборати и нивни составни делови задолжително се изработуваат со технологија и алатки за Информатиско моделирање на градби (BIM) (Bulding Information Modelling)“.	BIM мандат Да се задолжи Комората во рок од 5 години да ги направи сите потребни подготовки за обука на членството и останатите чинители во градбата за преод од работа со CAD во работа со BIM.
	член 63	Да се прошири дефиницијата со: „проект за измени во тек на градба / дополнување на основен проект“	
	член 65 став 5	Содржината на идејниот проект да се префрли на ниво на Правилник, без дефиниции во ЗГ. Или, доколку се наведува во ЗГ, да стои: Содржината на Идејниот проект, во зависност од видот и намената на градбата, и е дефинирана со подзаконски акт кој го пропишува Министерот за транспорт и врски - Правилник за содржина на проектна документација и може да содржи еден или повеќе од проектите/елаборатите наведени во продолжение: 1. архитектонски проект 2. градежен проект, 3. геотехнички проект/елаборат 4. електротехнички проект, 5. машински проект. 6. проект за водовод и канализација 7. други проекти / елаборати	
	член 66 став 3	Основниот проект, во зависност од намената на зградата, може да биде составен од архитектонски проект, градежен проект, електротехнички проект и машински проект, во зависност од видот на зградата и нејзината опрема. да се измени со следното Основниот проект, во зависност од намената на зградата, може да биде составен од архитектонски проект, градежен проект, геотехнички проект, електротехнички проект и машински проект, во зависност од видот на зградата и нејзината опрема.	Значајно е сите инженерски струки да имаат еднаков третман во ЗГ и одговорност во нивниот делокруг, геотехнички проект ќе се бара за инфраструктурни градби и само кога е тоа неопходно не за сите градби
	член 66 став 4	геомеханички елаборат да се измени со: геотехнички елаборат	Геотехнички елаборат се користи во пракса и е поисправен термин
	член 65 став 7	Да се додаде нов став: (7) Доколку за градбата веќе постои урбанистички проект со идеен проект, тогаш надлежниот орган издава потврда за урбанистичка усогласеност по службена должност за идејниот проект кој е дел од урбанистичкиот проект.“	Да не се дуплираат постапки

	член 66 став 4	Содржината на Основниот проект да се префрли на ниво на Правилник, без дефиниции во ЗГ. Или, доколку се наведува во ЗГ, да стои: Содржината на основниот проект, односно на поединечните проекти од кои се состои, во зависност од видот и намената на градбата, е дефинирана со подзаконски акт (Правилник за содржина на проектна документација), која ја припишува Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот., и може да содржи еден или повеќе од наведените проекти/елаборати:	
1.11 1.12	член 66 став 7 – 13	Наведените ставови да се префлат во Правилник, и да се отстранат од ЗГ	
	член 69 став 2	да се замени со: 2. За зградите се врши стручна ревизија на архитектонскиот и градежниот проект, како и електротехнички ^[ОВЈ.ОБ] , термотехнички или машински машини и инсталации кои се предвидени со проектна докемнтација, а се битни за функционирање на зградите.	
	член 69 став 2	За зградите се врши стручна ревизија на архитектонскиот, градежниот, електротехничкиот и машинскиот проект.	овој став остава простор за слободно толкување кои инсталации се сложени, а кои не, односно дали ќе треба или нема да треба да се врши ревизија на проектите за електрика, машинство и термотехника.
	став 69 член 4	исправноста на темелењето за соодветната носивост на тлото да се измени со: исправноста на темелењето за соодветната носивост и слегање на тлото	Темелите се проектираат и да го обезбедат објектот и од слегања
	член 69 став 6 МНОГУ ВАЖНО!	да се брише.	зошто да нема ревизија за овие објекти? Која е целта на овој став? Со овој став директно им се прави ограничување на опсегот на работа и штета на малите фирми кои се лиценцирани да вршат стручна ревизија. Како се планира да се обучи млад кадар да прави ревизија во помалите општини (грубо, сите освен Скопје) ? Колку објекти има над 300 м2, на годишно ниво во тие места ? Значи ние треба да обучуваме млади ревиденти да прават ревизија на големи објекти, наместо да стекнат искуство на мали објекти. Истото се однесува и за надзорот.
	член 69 став 7 МНОГУ ВАЖНО!	да се брише.	Дали ова значи дека за сите градби од Б категорија (градби од понизок степен на сложеност) нема да се прави ревизија??? Ова би бил тежок удар врз сите правни лица што се бават со стручна ревизија, особено на помалите фирми.

	член 70 став 1	да се замени со: На проектите за згради со понизок степен на сложеност, освен за згради со намена А1 под 300м2 бруто површина, за згради со повисок степен на сложеност односно згради кои треба да функционираат за време и непосредно после земјотрес, како и за згради со висок сеизмички ризик поврзан со загуба на голем број човечки животи и големи материјални штети се изработува посебна стручна ревизија за сеизмичка отпорност на проектираниот конструктивен систем на градбата.	Ова значи дека посебна стручна ревизија ќе се прави само за градби од А – категорија? Една од мерките во законот за градење што донесе значително повисок квалитет во изработка на градежно конструктивните проекти се девалвира и градежната струка за жал се враќа десетици години наназад.
	член 70 став 5	да се замени со: Листата на градби за коишто е задолжителна посебната стручна ревизија за сеизмичка отпорност од ставовите (1) и (4) од овој член, се сите објекти освен објектите за индивидуално домување А1 и објектите за кои не треба одобрение за градње (односно временни објекти) (за овие објекти доволно е да има само ревизија од ревидент, така да ревидентот да сноси одговорност за сеизмичките параметри)	
	Во член 71 став 2	да се дополни со: ...проект за коловозната конструкција, асфалтната коловозна конструкција според своето значење за безбедно одвивање на сообраќајот, влијание врз животната околина, влијанието на климатскиот фактор врз неа, како и нејзината цена на чинење,	Овој член треба да се дополни со проект за коловозната конструкција. Асфалтната коловозна конструкција според своето значење за безбедно одвивање на сообраќајот, влијание врз животната околина, влијанието на климатскиот фактор врз неа, како и нејзината цена на чинење, не смее да се изостави.
	Во член 75 став 1	да се преиспита: „Идејниот проект кај транспортната линиска инфраструктура се изработува врз основа на изработениот претпроект во случај на нови градби од државно значење, и во согласност со актот за планирање на просторот, доколку го има.“	Дали затоа што во претпроектот не е предвиден Проект за коловозната конструкција, тој нема да се изработува ни во Идејниот проект?
	член 75 став 4	може да биде градежен, електротехнички или машински проект да се измени со следното може да биде градежен, геотехнички, електротехнички или машински проект	
	Во член 76 став 2	Да се дполни према член 75 став 2	Мора да се земе во предвид кога имаме реконструкција на постоечка инфраструктурна градба за која има важечка урбанистичка документација, но градбата отстапува од неа. Односно да се додаде описот од член 75 став 2 кој се однесува на идејните проекти.

	член 76 став 2	да се преиспита: „Основен проект се изработува врз основа на изработен идеен проект за инфраструктура, или врз основа на претпроектна документација или доколку се работи за инфраструктури за кои надлежниот орган одлучил дека се од стратешки интерес основниот проект се изработува врз основа и на урбанистички проект за градби од стратешки интерес.“	Повторно се наметнува истото прашање, дали затоа што претходно го нема проектот за коловозна конструкција, го нема ни во Основниот проект? Какви ќе бидат патиштата без коловозни конструкции?
	Во член 76 став 4	да се замени со: „Составни делови на основниот проект, во зависност од видот и намената на инфраструктурата, можат да бидат: 1. геотехнички проект 2. сообраќаен проект 3. геодетски проект 4. и други видови на проекти.“	Во овој став направен е пропуст, бидејќи го нема градежниот проект! Постои суштинска разлика меѓу Градежен и Сообраќаен проект. Кај инфраструктурните проекти, тоа е главен дел и неможе да биде сместен во „и други видови на проекти“.
	член 76 став 5	2. геомеханички елаборат да се измени со: 2. геотехнички елаборат	Геотехнички елаборат се користи во пракса и е поисправен термин
	член 76 став 5 точка 8.	Да се наведе и Студија за оценка на влијанијата врз на животната средина или Елаборат за заштита на животната средина	
	член 76 став 5	„(5) Составни делови на основниот проект, во зависност од видот и намената на инфраструктурата, можат да бидат и: 1. геодетски елаборат (ажурирани геодетски подлоги) 2. геомеханички елаборат 3. елаборат за сеизмичкиот потенцијал на локацијата 4. технолошки елаборат 5. елаборат за енергетската ефикасност 6. елаборат за заштита од пожар 7. елаборат за заштита при работа 8. елаборат за заштита на животната средина, 9. други елаборати. А во став 7: „Составен дел од основниот проект за линиска инфраструктура е предмерот кој се изработува врз основа на детални технички спецификации за работите, материјалите и бараниот квалитет на градба според важечките технички стандарди.“	Повторно е испуштен проектот за коловозна конструкција кај патиштата. Нејасно е како предлагачот ќе го дефинира предмерот, а потоа и предмер – пресметката, и како ќе ја дефинира цената на чинење без најскапиот дел од патиштата – коловозната конструкција! ПРЕДЛОГ: Во овие членови да се вметне проект за коловозната конструкција.
	член 78 став 2	да се дополни според образложение:	ПРЕДЛОГ: Овој член треба да се дополни со „извршување на „нулто“ мерење на површинските карактеристики на коловозот кај патиштата (од аспект на безбедност и удобност), како и носивите карактеристики на коловозната конструкција (од аспект на носивост и трајност)“, што понатаму ќе се депонираат во „банка на податоци“ во склоп на системот на управување и одржување на

			патиштата кој го развива ЈП за државни патишта и ќе послужат за следење на состојбата во периодот на експлоатација. Овој предлог е во тотална согласност и го надополнува ставот 3 од истиот член каде се вели: „Со проектот за употреба и одржување се утврдуваат оптимално техничко-технолошки и функционални услови со кои се обезбедува проектираната трајност на инфраструктурата и нејзините делови, и особено содржи вид и начин на периодична проверка во утврдени временски интервали на состојбата на конструктивниот систем, опремата, уредите и инсталациите, периодично следење со анализа на влијанијата на технолошкиот процес, на климатски влијанија, како и други влијанија врз носивоста и стабилноста на одделни елементи, односно конструкцијата во целина, роковите за тековен односно генерален ремонт на постројки, уреди, опрема и инсталации, како и роковите за задолжителна замена на одделни елементи, уреди, опрема, инсталации и други делови на градбата.“
	член 81 став 2	Да се дополни со нова точка: 7. Надградба	
	член 81 став 3	да се преиписита: (3) Органите од член 80 став (2) и (3) од овој закон се надлежни во прв степен за издавање на следните решенија за градби од нивна надлежност: 1. одобрение за градење, 2. одобрение за надградба и/или доградба и/или реконструкција, 3. решение за уредување на просторот, 4. одобрение за подготвителни работи, 5. одобрение за отстранување на градба, 6. одобрение за употреба, 7. решение за пренамена и/или адаптација, 8. одобрение за санација на оштетена градба.	Каква е таа надградба или пренамена на инфраструктурни објекти? Ќе надградиме пат или ќе пренамениме канализација ?
	член 86 став 5	Влијание да се замени со заштита на животната средина	
1.3	член 88 став 9 и 10	Да се дополни членот со нови ставови 9 и 10: (9) Составен дел од Информацискиот систем особено е и следењето на примена на Ценовникот за инженерски услуги и Тарифникот за вредноста на работите од урбанистичко планирање. (10) Комората на овластени архитекти и овластени инженери има пристап до Информацискиот систем во рамките на своите инженерции, особено за став (7) од овој член.	

	член 90 став 1	да се замени со: Носител на правото на градење или инвеститор согласно овој закон е правно или физичко лице кому согласно изработениот геодетски елаборат за нумерички податоци за градежна парцела му е запишано правото на сопственост од најмалку 98% од градежната парцела, доколку преостанатите 2% од површината на градежната парцела се периметрално распоредени долж границите на градежната парцела поради несовпаѓање на границите на градежната и соседните катастарски парцели, при што површината за градење и пристапот до површината за градење се во делот од градежната парцела со најмалку 98% сопственост на носителот на правото за градење.	не може техничка грешка да е поголема од 1-2%, така да треба да има на сопственост минимум 98%.
	член 90 став 2	да се замени со: Правото за градење од ставот (1) од овој член е неоптоварено со фактот дека најмногу 2% површина од градежната парцела според елаборатот за нумерички податци им примаѓа на други сопственици, зашто согласно овој закон се смета дека најмногу десетте насто од површината на градежната парцела се производ на техничка грешка што настанала во процесот на изработување и донесување на актот за планирање на просторот, грешка во техничкото исцртување, испишување и опремување или планерска грешка во актот за планирање на просторот, која ќе биде исправена со постапката за техничка грешка или со урбанистички проект со план за парцелација согласно Законот за урбанистичко планирање.	
	член 91	Да се преформулира или отстрани	Предвидено е во целост во член 68 од Законот за градежно земјиште
1.2 1.5	член 98 став 10 и 11 МНОГУ ВАЖНО!	Да се дополни со нови точки: 6. Потврда од Комората на овластени архитекти и инженери за извршената пресметка - контрола на пресметаниот надоместок за инженерски услуги согласно со Ценовникот за инженерски услуги во високоградбата, Ценовникот за инженерски услуги во нискоградбата, и Тарифникот за урбанистичко планирање 7. Потврда за платен или поинаку регулиран надоместок за инженерски услуги согласно со Ценовникот за инженерски услуги во високоградбата, Ценовникот за инженерски услуги во нискоградбата, и Тарифникот за урбанистичко планирање. За таа цел, КОАИ има пристап до системот за издавање е-одобренија.	Во контекст и со член 56 и 57 (види погоре во коментарите)
	член 99 став 3	Да се корегира рокот од 15 на 5 работни дена	Забрзување на постапки
1.2 1.5	член 99 став 1 точка 6 МНОГУ ВАЖНО!	Да се дополни со нова точка: 6. со документацијата приложи доказ за целосно платен или поинаку регулиран надоместок за инженерски услуги согласно овој закон	Во контекст со член 56, 57, 98 (види погоре во коментарите)

1.8	член 99 став 10	Да се дополни на крајот со: ... „ при што за Згради службените лица задолжително треба да бидат од архитектонската струка и да поседуваат, специјално овластување за дадената намена издадено од КОАИ “	
	член 100 став 8	Да се дополни на крајот со: ...,„согласно со Законот за експропријација и ЗСДСП.“	
	член 104	Инвеститорот е должен зградата од државно или од локално значење да ја изгради во рок не подолг од десет години, од денот на правосилноста на одобрението за градење.	да се додаде нов член за рок за изведба на зградите (освен ако нан тоа се однесува член 150, во тој случај треба да се тргне членот со рок на изведба за инфраструктура)
	член 105 став 11	Да се дополни на крајот со: ... „Во тој случај, постоечкото Одобрение за градење важи до донесување на новото Одобрение за градење и автоматски се поништува – заменува со новото Одобрение за градење, а дотогаш изградената градба се третира како постоечки објект со Лист за предбележување на градба во Јавната книга за недвижности“	Во тој случај, старото одобрение треба да се поништи, а да се донесе ново – и можност има и за правен преклоп / вакуум
	член 106 став 3 точка 2	Да се избрише	
	член 109 став 5	Да се дополни со: ... „со бруто развиена површина до 300m ² “	
	член 109 став 5 МНОГУ ВАЖНО!	да се брише	Најголемите неправилности во градењето се случуваат токму кај овие објекти кај кои надзорот не е задолжителен. Во пракса се случува да фирмите изведувачи во договор со инвеститорите, а во име на поефтинување на градбата, да се врши редукција на арматурата и до 50% од усвоената, да се врши редукција на конструктивните елементи, да се врши промена на конструктивен систем итн... Накратко кажано има сериозно непочитување на проектната документација при градењето на овие објекти. Со овој став директно им се прави ограничување на опсегот на работа и штета на малите фирми кои се лиценцирани да вршат надзор.
	член 110 став 3 точка 8	Да се додаде нова точка 8: „ 8. Извештај за прво пуштање во работа согласно Закон за техничка инспекција“	

	член 111 став 1	да се преиспита	Техничкиот преглед го врши фирмата која има лиценца за надзор (ние до сега имаме проблеми со уценување од вработени во администрација за да можат тие да им водат процедура за добивање на Одобрение за градење т.е. да го работат целиот Основен проект со сите фази, сега со оваа ситуација ќе почнат вработените во администрација да ги уценуваат и да земат изведба и надзор, така да се уништува приватниот сектор. Техничкиот преглед треба да е одговорност на фирма со лиценца за надзор)
	член 111 став 4	Да се додаде нов став 4: „ (4) Инвеститорот прибавил Извештај за прво пуштање во работа согласно Закон за техничка инспекција доколку објектот/инсталација/процесите во објектот подлежат на тој Закон“	
	член 116 став 2	од аспект на стабилноста, носивоста и сигурноста на конструкцијата да се измени со: од аспект на стабилноста, носивоста, слегањето и сигурноста на конструкцијата	Темелите се проектираат и да го обезбедат објектот и од слегања
	член 113 став 2	Да се избрише формулацијата: ...„а овие околности може да се предвидени со основниот проект, односно со измени на основниот проект во тек на градењето.“	„може“ ќе биде протолкувано како „мора“ а во пракса во тек на изведба можни се измени на потреби на инвеститор заради променети објективни околности – правно ограничувачки став, а инженерски нема никаков проблем
	член 124 став 3	Да се дополни на крајот на пасусот „согласно ЗОУП“	
	член 131	да се додаде: ...„идеен или основен проект за одлагалиштето, вклучително и Елаборат за заштита на животна средина за одлагање на земјиште (ЕЗЖС)“	
1.11 1.12	член 137, 138, 139 и 140	да се бришат	Листата (и постапката) да се биде дадена само во Правилник, и да се отстрани од ЗГ
	член 141 став 12	...односно гранулометрискиот состав на материјалот вграден во долниот строј и неговиот модул на стисливост мораат при санирањето... да се измени со: ...односно гранулометрискиот состав на материјалот вграден во долниот строј и неговиот модул на стисливост, како и други геомеханички параметри мораат при санирањето...	Има и други значајни параметри покрај споменатите два.
	член 144 став 1	Да се избрише формулацијата: „ што се согласни со основниот проект според кој се изградени“	Некои објекти немаат основни проект (стари објекти, легализирани објекти, објекти со главен проект..“

	член 144 став 2	Да се додаде формулацијата „ Проектната документација од овој член се состои од Општ дел и Проектен дел.“	Ова е во контекст на член 78-в од постоечкиот закон за градење - особено поставување на фотоволтаици на кров од 6kW односно 40kW (prosumer) во поедноставена постапка - и треба или тој цел член да се преземе во овој закон, или само ова да се додаде. Намерно е исфрлен / нема „урбанистички дел“ во описот на содржина на проектна документација во постоечкиот ЗГ.
1.11 1.12	член 144 став 3	да се брише	Листата (и постапката) да се биде дадена само во Правилник, и да се отстрани од ЗГ
	член 144 став 6 точка 2	Основен проект, технички опис на работите и известување за почнување на работите до надлежниот орган, за работите од точка 4.	Освен Град Скопје кој има сопствено јавно претпријатие кое може само да изведе ваква работа, сите останати 82 општини треба да распишат тендер, за кој е потребен основен проект со предмер пресметка на работите (за точка 1 и точка 2). Така да овој член може да се однесува само за објекти од државно значење.
	член 145 став 8	Да се дополни со: ...„Притоа, треба да се обезбеди надзор од геотехника заради потврдување на наодите од елаборатот и за изведување на елементите од геотехничкиот проект.“	
	член 145 став 2	да се додаде во став (5): ...„ елаборат за подготвителни работи на градилиште со опфат на елаборатот (студијата) за животна средина која се однесува на подготвителните работи“	
	член 146 став 1	да се додаде став (7): ...„ разработка на елаборат за заштита на животна средина за делот на подготвителни работи , посебно кога се прават времени објекти за сместување на работници (кампови),- третирање на комунален отпад, довод на вода, канализација, пречистителна станица (во зависност од големината на кампот)“	
	член 148 став 1	Да се додаде став (11): ...„лан на Изведувачот за имплментација на мерките за заштита на животната средина и социјалните аспекти на градбата согласно елаборатот(студија) за заштита на животната средина во проектната документација“	
	Член 148 став 7	Да се замени со: градежен дневник и градежна книга во електронска и/или во печатена форма	

	член 149 став 1	10. го обезбедува мерењето и геодетското следење на однесувањето на тлото и на градбата во текот на градењето, да се измени со: 10. го обезбедува мерењето и геодетското и геотехничкото следење на однесувањето на тлото и на градбата и соседните објекти во текот на градењето,	Затоа што во густо изградени урбани средини новоградбата може да предизвика оштетувања и на соседните објекти во текот на градењето,
	член 149 став 1	Да се додаде став (12): ...„имплементација на мерките согласно елаборатот (студија) за заштита на животна средина, согласно изготвен план на Изведувачот за имплементација на мерките за заштита на животната средина и социјалните аспекти“	
	член 154 став 3	Да се додаде став (10): ...„предлог мерки за заштита на животната средина при одржување на градбата, во посебен елаборат за одржување како дел од преоктот за одржување на конкретниот објект“	
1.1 1.4	член 157 став 4 МНОГУ ВАЖНО!	После точка 6 да се таксативно наведат другите струки (Сообраќајна, геодезија, геотехника, животна средина, ППЗ и ЗР, енергетска ефикасност...), и да се дополни со формулација „согласно Статутот на Комората“	Автономија на КОАИ
1.1	член 157 став 7 МНОГУ ВАЖНО!	Да се дополни со став 7: (7). Работењето на Комората е финансирано со надоместок за годишна членарина, што обезбедува статус на активно членство и валидност на стекнатите овластувања.	
	член 158 став 1 точка 7 МНОГУ ВАЖНО!	Да се додаде: ... „ и Тарифникот за урбанистички планирање“	
	член 158 став 1 точка 8 МНОГУ ВАЖНО!	Да се додаде: ... „ и Тарифникот за урбанистички планирање“	
	член 161 став 3 МНОГУ ВАЖНО!	Наместо: Претседател на Комората се избира од редовите на архитектонското и градежното струково одделение Треба да се смени и да гласи: Претседател на Комората се избира од членовите на Комората	Новиот Закон за градење, пред сè треба да ги застапува начелата за еднаквост и рамноправност за членување и раководење со Комората на овластени архитекти и овластени инженери, а да ги отстрани одредбите на дискриминација кон останатите членови на комората од другите одделенија, без оглед на нивната големина.

	член 184 став 2	Да се дополни со: 2. проектирањето, ревизијата, градењето и надзорот над градењето на градбите го довери на лице кое не ги исполнува условите за вршење на таа дејност согласно со овој закон, како и другите обврски на инвеститорот уредени во овој закон и ако не изврши плаќање за Основните проекти, ревизија и надзор согласно Ценовникот за инженерски услуги односно ако изврши плаќање на овие услуги по цена пониска од утврдената минимална цена согласно ЦЕ Н О В Н И К ЗА ИНЖЕНЕРСКИ УСЛУГИ (ЦЕНОВНИК ЗА ВИ СИНАТА НА МИНИМАЛНИОТ НАДОМЕСТОК НА УСЛУГИТЕ НА ОВЛАСТЕНИТЕ АРХИТЕКТИ И ОВЛАСТЕНИТЕ ИНЖЕНЕРИ (Сл.Весник на РСМ Бр. 259/2022)	
	член 195 став 4	Да се додаде можност за одложена примена на ЗГ од шест месеци за заедничко донесување на сите подзаконски акти	Можност за правен вакуум и неприменливост на ЗГ
	член 202	Да се замени со: Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе почне да се применува после 180 дена од влегувањето во сила.	Треба поголем временски период за применување пошто има големи измени во однос на актуелниот Закон за градење, и треба време за да се применува.
			Со овакви законски мерки инженерската работа во високоградбата ќе се сведе на неколку фирми со поголем број на вработен инженерски кадар. Во цел свет практика е да постојат мали инженерски бироа/фирми на кои законски им е овозможен опсег на работа во кој ќе можат нормално да функционираат, што не е случај со овој предлог закон, во кој драстично се намалува опсегот на работа на малите фирми/бироа. Закон што продуцира правни несигурности и толкувања не е добро законско решение.

НАЦРТ ПРАВИЛНИК ЗА КЛАСИФИКАЦИЈА И КАТЕГОРИЗАЦИЈА НА ВИДОВИ НА ГРАДБИ

- Главната поделба на градби да биде направена на три дела и тоа: високоградби, нискоградби и техничко-технолошки градби;
- Да се додаде во Правилникот формулација поврзана со Законот за заштита на културното наследство:

„Режимот на заштита согласно со Законот за културно наследство и сродни закони не е критериум за определување на припадноста на градбите кон ЛЗ односно ДЗ.“

Образложение:

Објектите во централни градски јадро во моменов секогаш се прогласуваат за прва категорија, и МТВ одлучува за нив, независно од нивната намена, површина, и (не)сложеност.

Цел:

Да се префрлат овие објекти на локално ниво.

Геотехнички конструкции и работи	Заштита на градежни јами и длабоки ископи	Преку 6 м длабочина и во присуство на подземна вода да се измени со следното Преку 6 м длабочина или градежни јами во присуство на подземна вода	
Геотехнички конструкции и работи	Земјени насипи	Земјени насипи да се измени со следното Насипи и загати	
Геотехнички конструкции и работи	Земјени насипи	Да се додаде: Преку 6 м висина ЛЗ А	
Геотехнички конструкции и работи	Потпорни сидови	Да се додаде: Преку 6 м висина ЛЗ А	
Геотехнички конструкции и работи		Да се додаде: Геосинтетски зафати ЛЗ Б	
Инфраструктури на водоснабдувањето		Зошто за населени места над 5000 жители треба А лиценца ? Пример која е разликата при вршење на надзор во населено место, под и над 500 жители ? Еве ќе го земеме пример Ресен со Јанковец, град со 7000 жители и село со 1000 жители, и двете населени места се споени. Значи лево од таблата за ознака на населено место треба лиценца А, десно од таблата треба лиценца Б ?	
Канализациска инфраструктура – фекална		Зошто за населени места над 5000 жители треба А лиценца ?	

Градби на канализациски инфраструктури		Цевковод со дијаметар > ID300 мм со А лиценца ? ID 300 е скоро минимален дијаметар на цевка која се употребува за канализација. Значи за сите градби потребна е А лиценца	
Посебни градби на канализациски инфраструктури за атмосферски води		За сливна површина > 30 ха со А лиценца ? Пример село Добромири во Општина Новаци има атар на селото преку 30 ха, во него живеат 296 жители, за шо би била потребна лиценца А ?	
		Правилникот за класификација на објекти детално ги расчленува типовите на објекти, но лошо е конципиран начинот на определување на класата на сложеност на многу објекти. Зошто индустриски објекти со распон поголем од 15м спаѓаат во А категорија на сложеност? зошто од конструктивен аспект хала со распон од 20м би била посложена до степен да спаѓа во највисока категорија? Имено некое решение за распон од 15м би било посложено од некое за 20м. За хали најчесто распонот е распон на главните носачи на кровната конструкција, а поретко распони на меѓукатна (15м распон за меѓукатна, освен за сложени конст. системи што ретко се користат е не инженерско/не економично решение) Истото важи и за објектите кои се дефинирани со катност, што е тоа толку сложено за објект П+7 што го сврстува во А категорија на градби?? Сложеноста ја дава решението на конструктивниот систем, а не катноста и распонот. По логично би било да се воведат повеќе нивоа на сложеност и тоа од конструктивен аспект, а следствено на тоа и повеќе видови на овластувања на пр. В, Б, А или пак повеќе.	